

RAJAKYLÄN KOULUN OPETUSSUUNNITELMA 2016

LUKU 2. PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

”Se metsien keskellä pilkottaa

ja harteilla hongikon.”

Yksilöllisten taitojen ja tarpeiden huomioiminen, yhteisöllisyys sekä kestävä kehitys luovat Rajakylän koulun arvopohjan. Rajakylän koulussa oikeus oppimiseen toteutuu luovien ja joustavien pedagogisten ratkaisujen ja oppijälähtöisyyden kautta.

Koulutaipaleen alussa toteutamme avointa alkua, joka takaa parhaan mahdollisen oppimisympäristön. Seuraamme avoimen alun aikana lasten välisiä suhteita ja muodostamme havaintojen avulla parhaat mahdolliset ryhmäjaot. Avoimen alun aikana oppilaat työskentelevät erilaisissa pienissä ryhmissä useiden aikuisten ohjauksessa.

Luokkasiirtojen avulla oppilas voidaan tarvittaessa siirtää toiseen ryhmään opiskelemaan millä tahansa vuosiluokalla. Siirrot tehdään aina yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa. Luokkasiirroin pyritään järjestämään opetusryhmät sellaisiksi, että opiskelutilanne on rauhallinen ja kannustava sekä turvaa kaikille suotuisan opiskeluympäristön.

Pedagogisin järjestelyin saamme aikaan toimintaympäristön, jossa niin oppilaiden kuin opettajienkin vahvuudet ja yksilölliset taidot sekä tuen tarve tulevat huomioituksi. Opettajilla ja oppilailla olevia erityisiä taitoja voidaan hyödyntää opetusjärjestelyissä siten että aiheen parhaiten tunteva opettaa sitä.

Erilaisin yhteisöllisin toimintatavoin (mm. ryhmätyöt, luokka-aste ja koulukohtaiset projektit sekä koulun yhteiset teemapäivät) oppilaat sitoutuvat toisia ja ympäristöä huomioivaan kulttuuriin. Kehitämme uusia yhteisöllisiä toimintatapoja jo olemassa olevien ja hyväksi havaittujen rinnalle ottamalla vanhemmat ja erilaiset sidosryhmät mukaan koulun arkeen.

Toimimme Rajakylän koulussa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti, mm. jätteiden lajittelun ja sähkön säästön avulla. Ympäristöstä huolehtiminen sisältää myös ajatuksen erilaisuuden arvostamisesta sekä monikulttuurisuudesta. Niistä huolehdimme erilaisten teemapäivien avulla, mutta myös arjen valintojen kautta. Koulussamme toimii oppilaista koostuva kestävä kehityksen työryhmä, jota ohjaavat siihen valitut opettajat.

Rajakylän arvopohjan toteutumista seurataan sekä lukuvuosisuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä että opettajakunnan yhteisissä arviointitilaisuuksissa.

LUKU 3. PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

”Luo ikkunat kutsuvat kulkijaa,

- se Rajiksen koulu on.”

Koulumme tavoitteena on, että 6.luokan päättyessä oppilas on saavuttanut hyväksyttävästi alakoulun opetussuunnitelman mukaiset oppiainekohtaiset tavoitteet.

Toiminnallamme toteutamme laaja-alaisen oppimiskäsityksen eri osa-alueita. Rajakylän koulun opetussuunnitelmassa laaja-alaisen osaamisen osa-alueista koulukohtaisesti painotamme ajattelua ja oppimaan oppimista (L1), kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua (L2) sekä monilukutaitoa (L4).

Tavoitteenamme on tukea lapsen kasvua niin, että hänestä kasvaa vuorovaikutustaitoinen, omasta oppimisestaan vastuuta ottava sekä itseään ja lähimmäisiään kunnioittava. Opimme ymmärtämään roolimme osana yhteisöä ja vastuumme ryhmän jäsenenä. Tavoitteenamme on oppia arvostamaan sekä omaa että toisen näkemystä ja työtä. Näemme omien tekojemme merkityksen yhteisön toiminnalle ja kykenemme sopeuttamaan toimintaamme ryhmän osana. Erityisesti tämä näkyy koulumme valinnaisten aineiden opetuksessa, kestävän kehityksen toiminnassa ja oppilaskuntatyössä.

Alakoulun päättyessä oppilaalla on perusvalmiudet tiedon etsimiseen, tulkintaan ja lähdekritiikkiin, soveltamiseen sekä uuden tiedon tuottamiseen.

Tavoitteet saavutamme monipuolisilla ja vaihtelevilla opetusmenetelmillä, joissa huomioimme oppilaiden vahvuudet ja tuen tarpeet. Seuraamme tavoitteiden toteutumista mm. jatkuvalla havainnoinnilla, palautteen antamisella, kokeilla, itsearvioinnilla, vertaisarvioinnilla ja arviointikeskusteluilla. Hyödynnämme arvioinnin apuna monipuolisesti TVT-tekniikkaa.

LUKU 4. YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

”Oma kouluni on, niin korvaamaton,

uudet unelmat siivittää!”

Rajakylän koulussa kaiken toiminnan tavoitteena on, että jokainen lapsi ja aikuinen tulee hyväksytyksi, arvostetuksi ja kuulluksi. Turvallisessa ympäristössä uskallamme yrittää, erehtyä ja onnistua. Kehitämme jatkuvasti erilaisia uusia toimintatapoja, jotka vastaavat arjen haasteisiin. Oppilaat osallistuvat koulun toimintakulttuurin kehittämiseen yhdessä aikuisten kanssa.

Olennainen osa koulumme toimintakulttuuria on joustavuus ja mahdollisuus nopeisiin suunnitelmien muutoksiin tilanteen niin vaatiessa. Näin voimme sujuvasti toteuttaa esim.

oppilaskunnan ideoimia tai mediassa esiin nousseita ajankohtaisia teemoja erilaisissa projekteissa ja tapahtumissa.

Rajakylän koulun toimintakulttuuriin kuuluu yhteistyö eri toimijoiden kesken: yhteistyö nivelvaiheissa (esikoulu, alakoulu, yläkoulu, koulun vaihdot), luokka-asterajat ylittävä yhteistyö ja yhteistyö muiden koulutyötä tukevien tahojen kanssa.

Kasvatuskumppanuus kotien kanssa muodostaa pohjan koulussamme tehtävälle kasvat- ja opetustyölle. Tavoitteenamme on, että yhteydenpito kodin ja koulun välillä on luonteva osa koulun arkipäivää.

Koulussamme toimii vanhempainyhdistys, jonka tarkoituksena on edistää oppilaiden, vanhempien ja koulun välistä yhteistoimintaa. Tavoitteenamme on, että vanhempainyhdistyksessä olisi edustaja jokaisesta luokasta. Koulu ja vanhempainyhdistys toimivat yhdessä lasten parhaaksi.

Oppimisympäristöinä hyödynnämme kaikkia koulumme tiloja ja koulun lähialueita. Tavoitteenamme on, että koulu on kaikkien yhteinen ”luokkahuone”. Oppilaalla on entistä suurempi vapaus valita tarkoituksenmukainen tila opiskella. Opintoretkiä ja -käyntejä tehdään mahdollisuuksien mukaan. Tulevaisuudessa hyödynnämme erilaisia virtuaalisia oppimisympäristöjä entistä monipuolisemmin.

Rajakylän koulussa sekä opettajat että oppilaat toimivat erilaisissa luokka-aste ja ainekohtaisissa ryhmissä. Projekteja ja tapahtumia varten perustetaan työryhmiä, jotka vastaavat työtehtävien jakamisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Monipuolisissa ryhmissä toimiminen edistää vertaisoppimista, yhteisöllisyyttä sekä oppilaiden osallisuutta.

Tarjoamme oppilaille mahdollisuuden suunnitella osan oppimispolustaan omien vahvuuksiensa mukaisesti. Mahdollistamme myös huoltajien ja koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen osallistumisen koulun arkeen. Hyödynnämme oppilaiden harrastuneisuutta sekä opettajien ja huoltajien erikoisosaamista mm. valinnaisainekurssien yhteydessä. Vanhemmat voivat osallistua valinnaisainekursseille opettajien mukana ohjaajina tai avustajina.

Valinnaisainekurssien tavoitteena on tarjota oppilaille ja koulun opettajakunnalle motivoivaa ja hyvää mieltä tuottavaa toimintaa.

Valinnaiset aineet toteutetaan siten, että 4.-6.- luokilla on neljä kurssijaksoa. Kukin jakso on 3-4 viikon mittainen ja kaksi vuosiviikkotuntia kerrallaan. Näin lukuvuositasolla valinnaista ainetta tulee yksi vuosiviikkotunti. Ennen jakson alkua oppilaille jaetaan esite järjestettävistä valinnaisainekursseista, joista oppilas valitsee kolme mieluisinta. Johtoryhmä sijoittelee ja päättää muodostettavat valinnaisaineiden ryhmät. Valinnan yhteydessä oppilailla ja huoltajilla on mahdollisuus esittää toiveita uusista valinnaisainekursseista.

Koulussamme luodaan tarkoituksenmukaisia oppiainerajat ylittäviä monialaisia oppimiskokonaisuuksia, joiden suunnitteluun ja arviointiin oppilaat ja huoltajat osallistetaan. Tällaisia voivat olla esim. koulukohtainen teematyöskentely, luokka-astekohtaiset projektit ja eri oppiaineita integroiva aihepiirityöskentely luokissa. Tavoitteena on, että opetuksessa siirrytään yhä enemmän laajojen kokonaisuuksien käsittelyyn yksittäisen sirpaletiedon sijaan.

Oppimiskokonaisuuksien arvioinnissa keskeistä on työn tulosten esittely ja saattaminen kaikkien nähtäville, esimerkiksi koulun omissa tapahtumissa, näyttelyissä ja esityksissä sekä jakamalla erilaisilla verkkoalustoilla. Näin mahdollisimman moni voi antaa palautetta kokonaisuuksien toteuttamisesta.

LUKU 5. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

”Sen taitajat taivaita tavoittaa

- ja se sydäntä lämmittää.”

Sosiaalisten taitojen harjoittelu on luonteva osa jokapäiväistä kouluarkea. Yhteistyötaitojen kasvaminen vähentää erilaisia riitatilanteita ja kiusaamista. Koulussamme on käytössä KiVa-koulu - menetelmä turvallisen koulupäivän takaamiseksi. Tarvittaessa aikuisista muodostettu KiVa-tiimi selvittää kiusaamistilanteita.

Koulumme välituntitoiminta on turvallista, monipuolista, virikkeellistä ja liikunnallista. Välituntitoimintaa ylläpidetään mm. vertaisohjaajien avulla, joiden tehtävänä on houkutella kaikki halukkaat mukaan leikkeihin. Vertaisohjaajat huolehtivat myös lainattavista liikunta- ja leikkivälineistä. Välituntien turvallisuudesta huolehditaan riittävällä valvonnalla.

Koulussamme toteutamme monipuolista valinnaisaineiden kurssimuotoista opetusta. Kurssit tukevat yhteisöllisyyttä ja turvallisen ilmapiirin luomista. Kursseilla oppilaat ja opettajat tutustuvat yli luokka- ja luokka-asterajojen. Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua kurssien suunnitteluun ja toimintaan. Näin sekä opettajilla että vanhemmilla on mahdollisuus tuoda omia vahvuuksiaan oppilaiden iloksi ja hyödyksi.

Koulumme opettajat ja oppilaat kehittävät yhdessä ympäristövastuullista toimintaa, joka sisältää myös ajatuksen erilaisuuden arvostamisesta ja monikulttuurisuudesta. Luokassa opettaja huolehtii, että eri kulttuurit, kielet ja uskonnot tuodaan esille samanarvoisina. Opettaja voi sopivan aiheen yhteydessä pyytää oppilasta tai tämän huoltajaa kertomaan omaan kulttuuriin, kieleen tai uskontoon liittyvistä asioista, jotta ne pääsevät arjessa tarpeeksi esille.

Kestävän kehityksen toimintaa organisoii oppilaista ja opettajista muodostuva Keke-työryhmä. Jokainen luokka valitsee vuosittain keskuudestaan Keke-agentin. Agentin tehtäviin kuuluu ympäristöasioista tiedottaminen ja käytänteistä muistuttaminen. Jätteiden lajittelu ja sähkön säästäminen on osa arkipäiväämme. Ympäristövastuullisuudesta muistutamme mm. kierrätys- ja

siivouspäivinä, ruokalan biojätteen tarkkailujaksolla sekä ruokalan ”hiljaisuusviikoilla”. Näiden toimien lisäksi Keke-tiimiideoi yhdessä oppilaiden kanssa uusia ja ajankohtaisia tapahtumia tai käytänteitä.

Koulussamme toimii opettajien ohjaamana oppilaskunta. Jokainen luokka valitsee aina keskuudestaan kalenterivuoden tammikuussa yhden jäsenen ja yhden varajäsenen oppilaskunnan hallitukseen. Hallitus kokoontuu vähintään kaksi kertaa kuukaudessa erikseen sovittuina ajankohtina. Oppilaskunnan jäsenet välittävät toiveita ja ideoita opettajille muilta oppilailta sekä keskustelevat omissa luokissaan kokouksissa käsitellyistä asioista. Oppilaskuntaideoi ja järjestää koulun yhteisiä tapahtumia, esimerkiksi Talent-kilpailun ja erilaisia teemaviikkoja. Oppilaskunta osallistuu koulun työolojen ja oppimisympäristön arviointiin sekä toimintakulttuurin kehittämiseen. Oppilaskunta toimii yhteistyössä Keke-ryhmän, vanhempainyhdistyksen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Perinteisten juhlien lisäksi järjestämme monipuolisia teema- ja tapahtumapäiviä, joiden ideointiin ja toteutukseen oppilaat ja huoltajat voivat osallistua.

Pyrimme kehittämään monipuolista kerhotoimintaa vastaamaan oppilaiden tarpeita. Koulu tarjoaa ulkopuolisille toimijoille mahdollisuuden järjestää kerhoja koulumme tiloissa.

Rajakylän koulu tekee yhteistyötä Länsimäen kirjaston ja muiden koulutyötä tukevien tahojen kanssa.

LUKU 6. OPPIMISEN ARVIOINTI

”Kun ovesi kerran avata sain

minä kulkija pienoinen.”

Rajakylän koulun arviointikulttuuri perustuu lasten tietojen ja taitojen monipuoliseen havainnointiin. Lapset asettavat itselleen tavoitteita yhdessä heitä ohjaavien opettajien ja vanhempiensa kanssa. Tavoitteiden saavuttamista seurataan ja niitä voidaan myös muuttaa. Oppilaalle annetaan mahdollisuus näyttää osaamisensa monin eri tavoin, mm. kirjallisesti, suullisesti ja erilaisilla projekteilla. Arviointi ohjaa myös opettajaa oman työn suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Koulussamme käytetään jokaisella vuositason yhteistä itsearviointilomaketta. Itsearviointia harjoitellaan eri oppiaineiden sisällä jatkuvasti. Oppilaat opettelevat myös arvioimaan toisiaan kannustavasti ja rohkaisevasti.

Rajakylän koulussa annetaan 2.-6.-luokkalaisille kirjallinen väliarviointi marras- joulukuun vaihteessa ja helmi- maaliskuun aikana pidetään arviointikeskustelut. Ensimmäisen luokan oppilaiden arviointikeskustelut käydään marraskuun loppuun mennessä. Helmikuun aikana he saavat kirjallisen väliarvioinnin. Lukuvuositoldistus annetaan kaikille oppilaille lukuvuoden päätteeksi.

Käyttäytymisen arviointi

Rajakylän koulussa aikuiset yhdessä kotien kanssa auttavat lapsia kasvamaan omasta toiminnasta vastuuta ottaviksi koululaisiksi. Tavoitteena on, että oppilas ottaa toiset huomioon sekä huolehtii ympäristöstään.

Käyttäytymisen arvioinnin kohteena on oppilaan toiminta koulun erilaisissa oppimisympäristöissä. Arviointiin osallistuvat kaikki lasta opettavat opettajat.

Jatkuva, ohjaava ja kannustava palaute yhdessä käyttäytymisen arvioinnin kanssa auttavat oppilasta kasvamaan ja kehittymään ihmisenä. Oppilaalle muodostuu arvioinnista saadun palautteen kautta kuva omasta käyttäytymisestään, jolloin hän osaa yhdessä aikuisten kanssa asettaa itselleen tavoitteita.

Hyvän käyttäytymisen kuvaus:

Oppilas pääsääntöisesti

- arvostaa kaikkia kouluyhteisön jäseniä ja osaa koulutyössään ottaa muut huomioon
- kantaa vastuunsa ympäristöstä
- toimii rehellisesti ja luotettavasti
- noudattaa sääntöjä, ohjeita ja hyviä tapoja
- toimii myönteisesti, aktiivisesti ja yhteistyökykyisesti sekä auttaa ja kannustaa muita

LUKU 7. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

”ja tielleni tietoja, taitoja hain

- *olin niin onnellinen.”*

Rajakylän koulu käyttää monipuolisia pedagogisia menetelmiä, ratkaisuja ja oppimisympäristöjä, jotta oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia voidaan ehkäistä. Oppilaat opettelevat sosiaalisia tunteita säännöllisesti työjärjestyksen puitteissa. Yhteistyö oppilaan ja huoltajien kanssa on avointa ja tasa-arvoista. Pidämme yhteydenottokynnyksen koulun ja kodin välillä mahdollisimman matalana.

Mikäli oppilaalla ilmenee tarvetta tukeen, järjestämme sen mahdollisimman nopeasti, tarkoituksenmukaisesti ja avoimesti. Määrittelemme lukuvuosisuunnitelmassa vuosittain, millaisia tukimuotoja koulumme tarjoaa. Tarkistamme myös, mitkä ovat koulun resurssit eri tukimuotojen järjestämiseen.

Tarjoamme oppilaille, huoltajille ja muille oppilaiden kanssa työskenteleville mahdollisimman monipuolista arviointitietoutta yksilöllisen tuen järjestämiseksi. Yksilöllisen tuen tarvetta arvioitaessa päätösten pohjaksi keräämme mahdollisimman laajan havainto- ja arviointiaineiston, samoin siirryttäessä tukimuodosta toiseen tai tukea purettaessa.

Oppilaan tarvitseman tuen määrittämiseksi käytämme oppilashuoltolain edellyttämiä asiakirjoja. Oppilaan vaihtaessa koulua huolehdimme, että pedagogisen asiakirjan avulla tieto tuen tarpeesta siirtyy uuteen kouluun.

Siirtymävaiheessa teemme tiivistä yhteistyötä lähettävän ja vastaanottavan tahon välillä.

Yleinen tuki

Koulumme kaikki oppilaat ovat yleiseen tukeen oikeutettuja. Tarpeen mukaan oppilaat voivat saada tukiopetusta, koulunkäyntiavustajan tukea oppituntien aikana ja monipuolisia opiskeluvälineitä käyttöönsä. Koulussamme toimii säännöllisesti läksypiiri iltapäivisin. Oppituntien palkittamisella ja vaihtelevilla oppilasryhmillä kohdennamme tukea sitä tarvitseville.

Kun luokanopettaja huolestuu oppilaan koulunkäynnistä, hän laatii oppilaalle oppimissuunnitelman yhdessä huoltajien kanssa. Tarpeen mukaan hän konsultoi muita opettajia. Tarvittaessa perustetaan monialainen asiantuntijaryhmä (MOA).

Tehostettu tuki

Koulussamme tehostettuun tukeen siirretään oppilas, joka opiskelee jotain oppiainetta säännöllisesti erityisopetuksessa ja jonka kohdalla on todettu, että yleisen tuen tukitoimet eivät riitä. Tehostettuun tukeen voidaan siirtää myös oppilas, joka tarvitsee tukea tunne-elämän vaikeuksiin.

Luokanopettaja ja erityisopettaja tekevät pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman yhteistyössä, kun siirtämistä tehostettuun tukeen harkitaan. Tarvittaessa konsultaatioapua pyydetään oppilashuollon työntekijöiltä ja S2 -opettajalta.

Mikäli oppilas ei enää tarvitse tehostettua tukea, tuki puretaan.

Erityinen tuki

Erityiseen tukeen koulussamme siirretään oppilas, joka opiskelee useampaa oppiainetta kokonaan tai lähes kokonaan erityisopetuksessa ja/tai ei suoriudu yksittäiseen oppiaineeseen vuosiluokkatavoitteesta edes eriytetysti. Myös suurta tukea tunne-elämän hallintaan tarvitseva oppilas voidaan siirtää erityisen tuen piiriin.

Arvioimme tuen tarvetta säännöllisesti yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa. Tarvittaessa tukimuotoa voidaan muuttaa.

LUKU 9. KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

”Vie vuodet vuosia mennessään,

käy kauaksi kulkijan tie.”

Rajakylän koulussa kehitämme toimivaa kielitietoista vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Kielikasvatus ja kielitietoisuus eli kielen merkityksen ymmärtäminen ovat osa toimintakulttuuriamme. Tavoitteenamme on, että oppilaat ymmärtävät oikean kielen käytön merkityksen erilaisissa arjen vuorovaikutustilanteissa ja opiskelussa. Opimme myös ymmärtämään, että eri kulttuureista tulevilla oppilailla on erilaisia tapoja ja käytänteitä, jotka näkyvät myös kielen käytössä.

Koulumme arjessa tuomme esille monipuolisesti kulttuureja ja kieliä. Rohkaisemme oppilaita jakamaan kieli- ja kulttuuritietojaan sekä taitojaan muille oppilaille ja opettajille. Järjestämme erilaisia monikulttuurisuustapahtumia kuten teemapäiviä ja – viikkoja, joiden järjestelyihin perheet voivat osallistua. Hyödynnämme eri äidinkielten ja uskontojen opettajien asiantuntemusta kulttuureihin ja kieliin tutustuttaessa. Tekemällä tiivistä yhteistyötä eri kulttuureista tulleiden henkilöiden kanssa lisäämme koko kouluyhteisön kieli- ja kulttuuritietoisuutta.

Maahanmuuttajataustaiset oppilaat siirtyvät tuetusti valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen. Ennen oppilaan siirtymistä yleisopetuksen luokkaan valmistellaan tiedonsiirto esivalmistavan tai valmistavan ja vastaanottavan luokan välillä. Siihen voivat osallistua esiluokan tai valmistavan luokan opettaja, perusopetuksen aluekoordinaattori, tuleva luokanopettaja, erityisopettaja ja suomi toisena kielenä -opettaja. Tiedonsiirron aikana päätetään oppilaan tuleva vuosiluokka.

Ennen lopullista siirtymistä pidetään riittävän pitkä tutustumisjakso uuteen luokkaan. Jakson pituus mietitään oppilaskohtaisesti. Siirtymisen jälkeen oppilaalle laaditaan yleisen tuen suunnitelma vähintään kalenterivuodeksi.